

סקס מלוכלך עם ערכים נקיים? דיון ביקורתי בתסריט המיני של הפורנוגרפיה הפמיניסטית

יערה גיל-גלזר וסול מאייר*

תקציר

רבות נכתב על המיינסטרימיזציה העכשווית של סרטים פורנוגרפיים. לצד זה, מחקרים מעידים שהצפייה בפורנו עלולה להשפיע על התסריט המיני האינדיבידואלי בסוגיות כמו דימוי גוף ומערכות יחסים, ולעצב מיניות גברית לא־שוויונית ואף אגרסיבית. הפורנוגרפיה הפמיניסטית, שנולדה בעיצומן של מלחמות המין הפמיניסטיות בשנות ה־80, שואפת להציע אלטרנטיבה שבה, כדברי הבמאית אריקה (הלקוויסט) לאסט (Lust), הסקס יכול להישאר "מלוכלך", ובמקביל לקדם ערכים "נקיים"; כלומר, קולנוע שתכליתו עוררות מינית, אולם מאחוריו עומדת אידאולוגיה מוסרית, לא סקסיסטית ולא נצלנית. במאמר הנוכחי נדון סרטה של לאסט החתונה (2023) (*The Wedding*) כחקר מקרה המייצג שאיפה זו, באמצעות ניתוח תוכן ואמצעי מבע קולנועי. מהניתוח עולות ארבע תמות, המשקפות מיניות נשית יוזמת ובטוחה; מגוון מבחינת מראה, מוצא אתני, גיל וזהות מינית/מגדרית; אינטראקציות מיניות הדדיות והסכמה; וכן יצירתיות ומשחקיות מינית נשית. ברם, בדיון בתמות הללו אנו מצביעות על המתח המתמיד בין סצנות חתרניות מתקנות, היבטים המזכירים פורנו מיינסטרימי, וביטויים של דידיקטיות חסרת אותנטיות.

חבוא

בעידן המקוון הנוכחי, תכנים פורנוגרפיים הפכו נגישים ללא הגבלה כמעט, ובתוך כך הפכו מתרבות שוליים – לפחות בתדמיתם – למיינסטרים, כולל פורנו 'קשה' (קצביץ־פרסלר, 2021). בתהליך תרבותי זה נוסף למושג "התסריט המיני" (sexual script) – מקבץ המבנים הנפשיים, הפרשנות, ההתנהגות, והאמונות בנוגע למיניות (Simon & Gagnon, 1973; Wiederman, 2015) – המונח "תסריט מיני פורנוגרפי" (Marshall et al., 2021; Zaikman & Marks, 2017), המשקף קושי להפריד בין ההיבט

* ד"ר יערה גיל-גלזר, המכללה האקדמית תל חי (yaaragi@telhai.ac.il)
סול מאייר, המכללה האקדמית תל חי (solmayer2@gmail.com)

האישי האותנטי להיבט התרבותי־צרכני בתפיסה של מיניות והתנהגות מינית. השפע הפורנוגרפי, כפי שמציין סיימון הרדי (Hardy, 2009, p. 11), יוצר טשטוש בין חוויית "ביטוי התשוקות הפנימיות של העצמי" לבין "מערכת של אפשרויות ממוסחרות [commodified] לחלוטין" הקיימות ברשת.1

מחקרי תוכן העוסקים בסרטי פורנו מיינסטרימי מגלים כי ברובם בולטים אקטיביות גברית לעומת פסיביות נשית (Seida & Shor, 2021), וכי רווחים בהם דפוסים של מיניות אגרסיבית כלפי נשים (Miller & Bridges et al., 2010; Fritz & Paul, 2017; McBain, 2021). ממחקרים הממוקדים בצרכנים עולה כי התסריט המיני הפורנוגרפי עשוי לעצב תפיסות ואמונות שליליות בנוגע לדימוי גוף וליחסי כוח במערכות יחסים, ואף דפוסים של מיניות לא קשובה, לא שוויונית, סקסיסטית, כופה ותוקפנית מצד גברים, בעיקר בקרב צעירים. מחקרים מעידים כי עבור קהל יעד זה פורנו מיינסטרימי מקוון משמש במידה רבה כמחנך בלתי פורמלי למיניות, גם אם בצורות שונות ומורכבות ולצד סוכנות וסוכני חברות נוספים (קצביץ־פרסלר, 2021; Harsey, 2021; Terán & Dajches, 2020).

ההתנגדות לדפוסים מיזוגיניים בפורנוגרפיה התעוררה כבר בשנות ה־80, במה שמכונה "מלחמות המין הפמיניסטיות" (feminist sex wars) – מחלוקת חריפות סביב סוגיות שבמרכזן הייצוג המיני של נשים במדיה. הפמיניסטיות האנטי־פורנוגרפיה ראו בפורנוגרפיה שיקוף של השליטה הפטריארכלית וטענו כי היא מבטאת סקסיזם ואלימות כלפי נשים (זיו, 2018; Tarrant, 2016). בתגובה התפתח זרם האנטי־פורנוגרפיה הפמיניסטי, שרואה בביקורת האנטי־פורנוגרפית ביטוי לחברותן של נשים לדחות כל הצגה של מיניות מפורשת וגלויה ולהתנגד לה. על קרקע זו צמח הצורך בתוכן פורנוגרפי אלטרנטיבי, שהוליד באירופה ובארצות הברית את הפורנוגרפיה הפמיניסטית, אשר התרחבה במידה רבה בשנות ה־2000 (זיו, 2018; Ziv, 2015).

עמל זיו מציגת ז'אנרים שונים המתכנסים תחת הכותרת "פורנו פמיניסטי", כמו "פורנו לנשים", "פורנו לזוגות", "פורנו לסבי", ו"פורנו חינוכי" (Ziv, 2015, p. 5). המשמשים חזון פוליטי וכלי להעצמה ואקטיביזם, כמו גם להתנגדות, לצד הפורנו הקוויירי. החזון והז'אנרים הללו מגולמים למעשה בסרטים שמביימת, כותבת ומפיקה (בשיתוף יוצרות נוספות) אריקה (הלקוויסט) לאסט, אחת היוצרות העכשוויות הבולטות בתחום, המבקשת "לערער על הסטנדרטים של תעשיית הפורנו באמצעות קידום האפשרויות הקולנועיות של המדיום, סיפור באיכות גבוהה וייצוג ריאליסטי של מיניות ומין אנושיים" (Lust, 2023).

חקר הפורנו בכלל, והפורנו הפמיניסטי בפרט, הוא תחום צעיר. בעידן צרכנות הפורנו המקוונת, ולנוכח השלכותיה, יש חשיבות רבה לבחינת מאפייניו וערכיו של הפורנו הפמיניסטי ביחס לפורנו המיינסטרימי וכאלטרנטיבה לו. המחקר בתחום הוא כמותי בעיקרו, ונחלק באופן גס בין זיהוי ואפיון דפוסי הצפייה והשלכותיהם, ובין זיהוי כמותי ותדירויות של התנהגויות וסיטואציות מיניות בסרטים. אולם המחקר האיכותני, ובעיקר חקר התרבות החזותית של הפורנו, מצוי בחסר. בהקשר זה, מטרתנו במאמר הנוכחי היא לבחון באופן ביקורתי את השתקפות הערכים שבהם דוגלת הפורנוגרפיה הפמיניסטית באמצעות ניתוח מולטי־מודאלי מעמיק של סרט בן 92 דקות מתוצרת האולפן הידוע של לאסט, LustCinema: **החתונה** (2023) (*The Wedding*), כחקר מקרה המייצג ז'אנר זה. בתוך כך, אנו מבקשות להרהר בתרומתם הפוטנציאלית של סרטי פורנו פמיניסטי לחיזוק תפיסות חיוביות של מין ומיניות, ואף בהיותם כלי מתווך של חינוך מיני בלתי פורמלי לא/נשים צעירים. השאלה המרכזית הנובעת ממטרה זו היא: האם וכיצד הפורנוגרפיה הפמיניסטית מספקת תסריט מיני אלטרנטיבי, חיובי ומתקן לפורנו המיינסטרימי? הדיון בסצנות המיניות בסרט נעשה באמצעות ניתוח תוכן תסריטי ואמצעי מבע קולנועי, לאורם של מושג התסריט המיני הפורנוגרפי וחקר הפורנוגרפיה העכשווית, הדיונים הפמיניסטיים בסוגיית הפורנוגרפיה, וחינוך מיני באמצעות בידור (entertainment sex education), הנסקרים להלן.

חסגרת תאורטית

התסריט המיני, התסריט המיני הפורנוגרפי, וחקר הפורנוגרפיה המיינסטרימית כיום

התסריט המיני – מושג ותאוריה שנטבעו ב־1973 בידי סיימון וגנין (Simon & Gagnon, 1986) ופותחו בשנות ה־2000 (Wiederman, 2015) – מתייחס למקבץ מבנים המשתקפים בפעילות המינית, כולל פירוש המציאות, הרגש, ההתנהגות והאמונות לגבי מיניות. בספרות מתוארים תסריטים מיניים תוך־נפשיים או תוך־אישיים (intrapsychic/intrapersonal scripts), בין־אישיים (interpersonal scripts) ותרבותיים (cultural scripts); מכאן שהתסריט המיני של הפרט תלוי באישיותו ובנפשו, בתרבות שאליה הוא משתייך, במין ובמגדר שלו, כולל הציפיות החברתיות ממנו בהקשר זה (Wiederman, 2015; Willis et al., 2020; Zaikman & Marks, 2017). בתוך כך, גם המדיה הפופולריים ממלאים תפקיד חשוב בעיצוב תסריטים מיניים (Valkenburg & Piotrowski, 2017).

לנוכח אחוזי הצפייה הגבוהים בפורנוגרפיה בקרב צעירים, התסריט המיני של רבים מהם הוא למעשה תסריט מיני פורנוגרפי (Marshall et al., 2021; Zaikman & Marks, 2017). פורנוגרפיית המיינסטרים העכשווית כוללת ז'אנרים שונים, אולם המרכזי שבהם הוא פורנו הטרוסקסואלי, שמופץ באתרי אינטרנט ונצרך באמצעות מינוי בתשלום או באופן חינמי ואנונימי, בעיקר בידי גברים הטרוסקסואלים (קצביץ-פרסלר, 2021; Gabriell, 2017; Sullivan, 2020). השפעת הפורנו, בעיקר על קהל יעד זה, נחקרת רבות בשנים האחרונות. במחקר עומק איכותני מקומי שערכה חן קצביץ-פרסלר (2021) והתבסס על ראיונות עם נערים יהודים חילונים, נמצא כי על אף שחלקם דוחים פורנו מיינסטרימי מכול וכול, ואחרים מגלים אמביוולנטיות כלפיו, ישנם נערים שמפנימים את ערכיו ומשתקים "התנהגויות מיניות פורנוגרפיות", לרבות "שימוש אינסטרומנטלי בנערה לסיפוק מיני וצבירת הון מיני; שליטה באינטראקציה המינית ובימויה; ויצירת הבחנה בין ה'זונה' ל'מדונה'" ביחס לנערות שעימן הם מקיימים יחסים מיניים (עמ' 103).

במחקרים כמותיים שבדקו צעירים הטרוסקסואלים ממדינות שונות (למשל, Bøthe et al., 2024), נמצא קשר מובהק בין צפייה בפורנו ובין אימוץ דפוסים מיניים שליליים, כולל כפייה, לתסריט המיני (Marshall & Miller, 2023), לרבות "התנהגויות מיניות מחפיצות" (Willis et al., 2022, p. 1298) ואגרסיביות, כגון משיכה בשיער וחניקה או הנחת ידיים על הצוואר המדמה חניקה (Harsey, 2021). מחקרים אף מראים כי הצפייה בפורנוגרפיה יכולה להביא להתפתחות סטנדרטים שאינם תואמים את המציאות. אידאל היופי הפורנוגרפי, למשל, עלול לגרום לדימוי גוף שלילי בקרב נשים (Gewirtz-Meydan et al., 2021; Paquette et al., 2023; Wolf, 2002). גם משך הזמן של האינטראקציה המינית וקצב ההגעה לאורגזמות בפורנו המיינסטרימי עלולים לעורר ציפיות לא ריאליות ולגרום לבעיות במיניות, ביניהן ירידה בחשק המיני כלפי הפרטנר או הפרטנרית (Bøthe et al., 2024; Paquette et al., 2023; Sommet & Berent, 2022).

אם כן, גוף מחקר רחב היקף מצביע על קשרים בין צפייה בפורנו מיינסטרימי לבין פגיעה בדימוי העצמי ובתפקוד המיני, כמו גם על הסכנה של אימוץ התנהגויות מיניות אגרסיביות. עם זאת, עדיין קיימת מחלוקת בנוגע לסוגיית השפעת הצפייה, בעיקר מכיוון שרוב המחקרים הם כמותיים, ואינם עוסקים בדקויות כמו ממדי הצפייה, מידת ההשפעה ואופניה בהתייחס למשתנים כמו גיל, סוגי אישיות, הז'אנרים הנצפים וכדומה (קצביץ-פרסלר, 2021; Bøthe et al., 2024; Harsey, 2021). במקביל, אצל זיו (2018) וקצביץ-פרסלר (2021), למשל, מוזכרים מחקרים על השפעות חיוביות פוטנציאליות

של הצפייה בפורנו, כולל תרומה לחקירה מינית והעצמת החוויה המינית של יחידים וזוגות, וחקירה וגיבוש של זהות מינית.

מחקרים המתמקדים בייצוגים פורנוגרפיים מיינסטרימיים מראים שהתוכן הוא סקסיסטי ומיזוגיני במידה רבה, ונוסף על כך מקדש מודל יופי מערבי לבן, צעיר והטרוסקסואלי. לדוגמה, במחקר מ־2010 שבו נותחו סרטי הפורנו הנמכרים ביותר ב־DVD, נמצא כי מתוך קרוב ל־4,000 סצנות מיניות, 88.2 אחוזים היו אגרסיביות, כאשר ב־94.4 אחוזים מהם האגרסיביות הופנתה כלפי נשים, ב־70 אחוזים מהמקרים בידי גברים (Bridges et al., 2010). על פי מחקרים עכשוויים יותר, 31-45 אחוזים מהסרטים באתרים פופולריים דוגמת *Pornhub* או *Xvideo* כוללים התנהגות מינית אגרסיבית (Fritz & Paul, 2017; Miller & McBain, 2021) – כאשר יותר מ־75 אחוזים מהתנהגות זו היא של גברים כלפי נשים (Miller & McBain, 2021) – וברבים מהם מתקיים שיח הסכמה בעייתי (Marshall & Miller, 2023). דומיננטיות ואקטיביות גברית לעומת כפיפות, פסיביות וכניעות נשית היא תמה בולטת נוספת בפורנו המיינסטרימי (קצביץ־פרסלר, 2021; Seida & Shor, 2021; Endendijk et al., 2019; Whisnant, 2016; Zaikman & Marks, 2017).

ניתוח תוכן של פורנו מיינסטרימי גם מגלה שרוב הנשים המופיעות בו מתאימות למודל יופי מערבי, כאשר נשים שחורות כמעט נעדרות ממנו (Bhana, 2023). כשהן נמצאות על המסך, נכפה עליהן אידאל היופי הלבן (Baird, 2021) באמצעים כמו הבהרת עור והחלקת שיער, אותם ממשילה וולף למחיקה של זהות, כוח והיסטוריה (Wolf, 2002, p. 83). מודל היופי הפורנוגרפי הוא אף צעיר (Bhana, 2023) – מלבד סרטים מ־ז'אנר ה־MILF (Hanslik, 2020), רזה – למעט בסרטי פטיש (Kyrölä, 2021), וחלק משיער. מאקי ואח' (Maki et al., 2022) מציינות את היעדרם הכמעט מוחלט של ייצוגים לאיבר מין נשי שיער, ובהנה (Bhana, 2023, p. 9) מוסיפה כי "שיער [גוף] מובנה בתוך מנגנון כוח ממוגדר, שבו שיער גוף נשי נתפס כפגום ודורש שינוי", במסגרת חלוקה בינארית לפיה גוף גברי אמור להיות שיער וגוף נשי אמור להיות חלק.

נגד פורנוגרפיה ונגד־נגד פורנוגרפיה: החחלוקת הפמיניסטית והפורנוגרפיה הפמיניסטית

כמתואר לעיל, מעבר לשאלה של השפעת הפורנוגרפיה, ברבים מהסרטים מוצגים במובהק יחסי כוחות לא שוויוניים, מכפיפים, ולעיתים קרובות אף משפילים ואגרסיביים כלפי נשים. העמדות הפמיניסטיות ביחס לכך חלוקות מאז צמחה תעשיית הפורנו הקולנועי, ובייחוד מאז התגברות הגל השני של הפמיניזם בשנות ה־70. לקראת

סופו של אותו עשור התגלעה בשיח הפמיניסטי מחלוקת סביב ייצוגים מיניים של נשים במדיה, בעיקר בפורנוגרפיה, וכללה ניסיונות לקדם חקיקה מצנזרת. מצד אחד של המתרס ניצב המחנה האנטי־פורנוגרפי, המזוהה בעיקר עם הפמיניזם הרדיקלי, ובראשו אנדריאה דבורקין (Dworkin) וקתרין מקיננון (MacKinnon), ומהצד השני – המחנה האנטי־אנטי־פורנוגרפי, המזוהה עם הפמיניזם הליברלי, ובמיוחד עם הפמיניזם הסקס־פוזיטיבי, בהובלת הוגות כמו גייל רובין (Rubin), פט (ריק) קליפיה (Kalifa), ואלן ויליס (Willis) (קצביץ־פרסלר, 2021; Bracewell, 2016). הדיונים החריפים בין המחנות, שהחלו בתנועה הפמיניסטית הצפון אמריקאית והתפשטו אל כל המרחבים הפמיניסטיים המערביים, ידועים כאמור בכינוי "מלחמות המין הפמיניסטיות". לפי זיו (Ziv, 2015), הם הגיעו לשיא בשנות ה־80, נחלשו באמצע שנות ה־90, והתעוררו שוב בשנים האחרונות, עם דגשים שונים. מכל מקום, הניסיונות החקיקתיים של תנועת האנטי־פורנוגרפיה לא עלו יפה, והדיון עבר לזירה האקדמית, שם הוא מתקיים עד ימינו.

לאורך יותר מ־30 שנה המחנה האנטי־פורנוגרפי פרסם כתבים רבים ואף הפיק קמפיינים אנטי־פורנוגרפיים, מתוך תפיסה שלפיה הפורנו הוא מרכיב מרכזי ביצירת האקלים החברתי המכונה 'תרבות האונס' ובקידום מיזוגיניה ופגיעה בזכויות נשים (Cawston, 2019; Ziv, 2015). פמיניסטיות רדיקליות ראו בדימויים מיניים ופורנוגרפיים סוג של אלימות נגד נשים, וטענו כי יחסי מין הטרסקסואליים קשורים בעקיפין לדיכוי נשים, משום שהם מכוונים לסיפוקם הבלעדי של גברים ולהבלטת מוטיבים של שליטה ועליונות גברית. לפיכך, חלקן שללו יחסי מין הכרוכים בחדירה, ולעיתים אפילו את עצם הרעיון של הטרסקסואליות (Le Masurier, 2016). מנגד, המחנה האנטי־אנטי־פורנוגרפי – שביטא גם הוא את נימוקיו באסופות מאמרים שונות (Tarrant, 2016; Ziv, 2018) – "מצביע על כך שהנורמות המגדריות שוללות מנשים חופש מיני וסוכנות מינית, ומציע שהביקורת של הפמיניזם האנטי־פורנוגרפי היא למעשה עוד מופע של ההסתייגות והסלידה שנשים מחוברות לחוות ולהפגין לנוכח ביטויים גלויים של מיניות" (זיו, 2015, עמ' 152). נציגותיו קוראות לגברים ולנשים להתנגד לתוכן מיזוגיני בפורנוגרפיה, ומעודדות יצירה וצריכה של תוכן פורנוגרפי שיכול למלא תפקיד חיובי בהבניית המיניות (Sullivan, 2020). תעשיית הסרטים המשקפת גישה זו מציעה "ייצוגים של עונג, תשוקה וסוכנות נשיים ומיוצרים בתנאים לא נצלניים" (זיו, 2018, עמ' 157).

כאמור, בשנות ה־2000 התעורר שוב הוויכוח בין המחנות. המחנה האנטי־פורנוגרפי, בהובלת דמויות כמו גייל דינס (Dines) ופמלה פול (Paul), הגיב לזמינותה הגוברת של הפורנוגרפיה בעידן האינטרנט, כולל חשיפת ילדים ונוער צעיר לפורנו, ואף

לתפוצה הגבוהה של תכנים סמי־פורנוגרפיים כמו קליפים, סגנונות לבוש וסוגי ריקוד בתרבות הפופולרית – מה שמכונה "הפורניפיקציה של התרבות" (זיו, 2018, עמ' 153), שמשקפת למשל בסקסואליזציה של ילדות ונערות צעירות. לעומת זאת, המחנה השני מדגיש את הערך הפוליטי של פורנו פמיניסטי ופורנו קוורירי, ואת ההתפתחות שחלה בהם בעשורים האחרונים. גם לימודי פורנו והמחקר האקדמי בתחום הם תולדה של התפיסה הסקס־פוזיטיבית, בהובלת דמויות כמו פיונה אטווד (Attwood) וקלריסה סמית (Smith), מייסדות כתב העת *Porn Studies*, וחוקרות המדיה לינדה ויליאמס (Williams) וקתרין ג'ייקובס (Jacobs) (זיו, 2018).

הפורנוגרפיה הפמיניסטית צמחה על רקע מלחמות המין הפמיניסטיות, אך הייתה תחום אוטורי עד שני העשורים האחרונים, אז כאמור החל גל חדש, כולל אתרי תוכן רבים, פסטיבלים ותחרויות (Ziv, 2015). זהו ז'אנר אלטרנטיבי של סרטים שיוצרות נשים למען נשים וזוגות, במטרה להפוך את הפורנו לנגיש יותר עבור נשים ולהביא תגובת נגד מאוזנת לסקסזים ולמיזוגיניה האופייניים לפורנו המיינסטרימי. הוא מבקש לבטא התנגדות לתפיסה של נשים כאובייקט מיני גרידא, וקורא להבניה חדשה של סובייקטיביות מינית נשית (Heinze, 2020; Ziv, 2015). פורנו פמיניסטי מקדם את גישת הסקס־פוזיטיב, אשר מתייחסת להסכמה של המשתתפים במרחב המיני, מדגישה עונג נשי ומייצגת מיעוטים שאינם מיוצגים מספיק בפורנו המסחרי (Tarrant, 2016). ההסכמה בפורנו הפמיניסטי קיימת גם מאחורי הקלעים, כאשר תנאי ההעסקה והיחס לשחקנים הם הוגנים, מקצועיים ומעצימים (Whisnant, 2016).

חינוך מיני באמצעות בידור (Entertainment Sex Education)

מלבד נגישותם הגבוהה של סרטי פורנו מפורשים, השפעת הפורנוגרפיה ניכרת בדימויים תקשורתיים־תרבותיים המשקפים את המושג "פורניפיקציה" שהוזכר למעלה. לפיכך, עיקר הדאגה מופנית אל ילדים ובני נוער המבלים שעות רבות ברשת, המדיום שבו התכנים הפורנוגרפיים נגישים ביותר (זיו, 2018; קצביץ־פרסלר, 2021). כאמור, גם גברים ונשים צעירים רבים לומדים על מיניות מפורנוגרפיה. נוכח החסך הגדול בחינוך מיני בבתי ספר ואף במכללות (Hoholuk, 2019), הפורנו ממלא תפקיד של חינוך מיני ומגדרי בלתי פורמלי, המכונה "חינוך מיני באמצעות בידור" (McKee, 2017; McKee et al., 2018). בתוך כך, נרטיבים פורנוגרפיים מלמדים נורמות חברתיות מיניות והתנהגות מינית (Fritz & Paul, 2017; Harsey, 2021).

כפי שנאמר, הפורנו המיינסטרימי, כולל פורנו 'קשה', הוא הנפוץ ביותר, הוא משופע בתוכן מיזוגיני וסקסיסטי, ויש לו השפעה – גם אם היא מורכבת למדידה – על

התפתחות תפיסות, עמדות והתנהגות מינית סקסיסטיות, לא שוויוניות ואף אגרסיביות כלפי נשים. לפיכך, במאמר הנוכחי נערוך בחינה ביקורתית של הפורנוגרפיה הפמיניסטית כאלטרנטיבה ערכית לו, ובסימו נתהה תאורטית על הפוטנציאל שלה ככלי אלטרנטיבי ומתקן לחינוך מיני בלתי פורמלי.

גישה ומתודולוגיה

הדיון בסרט **החתונה** (לאסט, 2023) נעשה בתוך פרדיגמה איכותנית ומבוסס על ניתוח מולטי־מודאלי (Rose, 2022) מעמיק ומפורט של התוכן ואמצעי המבע הקולנועי (Bateman, 2013; Benshoff, 2015; Lewis, 2014; Rose, 2022) של הסצנות המיניות בו, לאורם של תאוריית התסריט המיני בהקשר של צריכת פורנו, הדיונים הפמיניסטיים בסוגיית הפורנוגרפיה, והמושג "חינוך באמצעות בידור" שתוארו במסגרת התאורטית, לרבות היבטים מתקנים בסוגיות כמו מוצא, גיל וצורת גוף.

חוזרים

הסרט **החתונה** (2023) נבחר מתוך האתר *LustCinema* – אחד מאתרי הפורנוגרפיה הפמיניסטית הידועים ביותר, שרבים מהסרטים בו זכו בפרסים בקטגוריות שונות בתחרויות של סרטי הז'אנר, 3 לאחר סקירה כללית ומפורטת יותר של מדגם סרטים באתר וזיהוי תמות חוזרות בהם. **החתונה** נבחר הן משום שזכה בפרס הסרט הטוב ביותר באורך מלא ובפרס השחקנית הטובה ביותר (ניקול קיט, המגלמת את הכלה דיאנה) מטעם Xbiz Europe בשנת 2023 ("Awards presented", n.d.); הן משום שקיבל ציון גבוה מצופות וצופים מנויי *LustCinema* (4.3 מתוך 5), והן משום שמגולמות בו רוב התמות שנמצאו בפרס סרטים אחרים. לאסט, יוצרת סרטים שוודית במוצאה שחיה כיום בברצלונה, ממלאת תפקיד מרכזי בקידום הפורנוגרפיה הפמיניסטית כתנועה וכז'אנר. היא מציגה את הסרטים שהחלה להפיק ב־2004 כ'פורנו אתי', אלטרנטיבי לפורנו המיינסטרימי הן בהיבט הקולנועי והן מבחינת תהליך ההפקה. על פי תיאורים שונים, סרטיה מתמקדים בעונג נשי, באינטימיות ובמערכות יחסים, תוך שאיפה לקולנוע איכותי וריאליסטי, בניגוד לפורנו המיינסטרימי, הממוקד במבט הגברי ובאקט המיני המחפץ, החסר מגוון אנושי ולדבריה גם חסר יצירתיות (Heinze, 2020; Maguire, 2019).

החתונה מוצג באתר *LustCinema* כ"סרט העלילתי השאפתני ביותר" של לאסט עד כה. הוא מוגדר "רום־קום [קומדיה רומנטית] מצחיק[ה] שצולל[ת] עמוק לתוך פאנסקסואליות, מערכות יחסים פתוחות והסטיגמות סביבן". עלילתו מתמקדת

במסיבת הנישואין של חתן וכלה פאנסקסואלים המנהלים מערכת יחסים פתוחה. הסרט מתמקד באירוע ודרכו במערכת היחסים של הזוג, בקהילה שאליה הם משתייכים ובתפיסת החיים המינית שלה, ובדמויות המייצגות מגוון מבחינת זהות מינית ומגדרית, גיל, מוצא אתני ומבנה גוף. עלילת הסרט כוללת חמש סצנות מיניות ממושכות, וביניהן סצנות קצרות יותר שנותנות מסגרת ותוכן לאירוע החתונה. הסצנה המינית הראשונה מתרחשת בין דיאנה ולוקאס, הכלה והחתן, בדרכם לחתונה; השנייה – בין דיאנה לשובינה שלה, מלינדה; השלישית – בין לוקאס לשוביין שלו, ג'ורג'; הרביעית – בין אם החתן ג'נה לזמר החתונות מ'יק; והחמישית בין דיאנה, סופי מארגנת החתונה ולקסי הצלמת.

הליך

לאחר עיון מקיף בספרות המחקר, נערכה סקירה של הנושאים, הקדימונים והתיאורים של כל סרטי הפורנו באורך מלא (כ־90 דקות) באתר *LustCinema* מהשנים האחרונות (2020-2024). בהמשך נערך ניתוח תוכן למדגם של ארבעה מתוכם – ובהם **החתונה** – הכוללים מגוון סוגיות והעדפות מיניות, וזיהוי התמות החוזרות בהם בהקשר של שאלת המחקר. 4. לאחר מכן נערך ניתוח מדוקדק של כל סצנה מינית בעלילת הסרט מבחינת התוכן התסריטי ואמצעי המבע הקולנועי, לרבות האקספוזיציה, הרצף העלילתי, נקודות המפנה הבולטות בעלילה עד לשיא בסיומה, האמצעים הצילומיים, עיצוב הדמויות והאינטראקציות ביניהן, התאורה והסאונד (Bateman, 2013; Benshoff, 2015; Lewis, 2014; Rose, 2022). בשלב הבא התמות הוגדרו במדויק מתוך ניתוח התוכן ובהתאם לשאלת המחקר, ונבחרו הדוגמאות המבססות כל תמה, הנדונות להלן לאור התאוריה.

ממצאים ודין

לאסט טוענת שפורנוגרפיה פמיניסטית משאירה את הסקס "מלוכלך", אך מקדמת ערכים "נקיים" (Fane, 2015). בפרק הנוכחי נבחת טענה זו ביחס לממצאי המחקר, בהקשר של שאלת המחקר – האם וכיצד שאיפה ערכית זו מתממשת ב**החתונה**, כחקר מקרה של ז'אנר זה, ומשתקפת בתכנים ובאמצעי המבע הקולנועי שלו? מתוך שאלה זו עולה הרהור בנוגע לתרומה הפוטנציאלית של הפורנוגרפיה הפמיניסטית לתיקון ולחיזוק תפיסות חיוביות של מין ומיניות, ככלי מתווך של חינוך מיני בלתי פורמלי לא/נשים צעירים. ניתוח הסרט מגלה ארבע תמות מרכזיות: (1) שבירת התסריט המיני המגדרי: מיניות נשית יוזמת, מובילה ובטוחה; (2) חריגה מאידאל היופי המערבי ודמויות המייצגות מגוון אתני, גילאי, מגדרי ומיני; (3) אינטראקציה מינית הדדית ותקשורתית, הסכמה וגבולות; (4) יצירתיות, משחקיות ולגיטימציה לאביזרי

מין עבור נשים. התמות הללו משקפות במידה רבה את שאיפותיה של הפורנוגרפיה הפמיניסטית, אולם בכל אחת מהסצנות הנדונות יש גם חולשות שפוגמות בחתרנותה ומערערות אותה. עם זאת, היא עדיין מהווה אלטרנטיבה רדיקלית לפורנו המיינסטרימי העכשווי. לפיכך, לצד הדיון בתיקון המהותי של התסריט המיני הפורנוגרפי שיוצר הסרט, נדונות גם מגבלותיו של התסריט המיני הפמיניסטי.

שבירת התסריט הקיני המגדרי: מיניות נשית יוזמת, חובילה ובטוחה

לורה מאלווי (Mulvey, 1989, p. 19) הצביעה על הפיצול הבינארי "זכר/אקטיבי ונקבה/פסיבית" כבר לפני כמה עשורים בהקשר של הקולנוע הנרטיבי, המשקף את 'המבט הגברי' (Male gaze). התסריט המיני הפורנוגרפי המיינסטרימי מוסיף ומנציח סטראוטיפים מגדריים מסורתיים, שמחקרים מעידים על המוסר הכפול המאפיין אותם. למשל, קיימת ציפייה שגברים יגלו יוזמה ויובילו, בעוד נשים יהיו כנועות ונענות (Zaikman & Marks, 2017). בדומה לכך, גם היום, כמו בעבר, בעוד התפיסה של גבר שמקיים אינטראקציות מיניות מרובות תהיה חיובית, והוא יזכה לכינויים כגון "סוס הרבעה", הרי אישה פעילה מינית תסבול מיחס שלילי ותכונה "זונה" (Endendijk et al., 2019, p. 163). הפורנוגרפיה הפמיניסטית שואפת לתקן ולאזן את יחסי הכוחות הללו (Heinze, 2020), והדבר ניכר בהחתונה, שבו נשים יוזמות את רוב האינטראקציות המיניות.

הדוגמה הראשונה ליוזמה מינית נשית מופיעה באקספוזיציה של הסרט, כאשר דיאנה ולוקאס נוסעים ברכב לחתונתם. שניהם בלבוש לבן מסורתי, אולם סרטים אדומים בוהקים משולבים בכתפיות שמלת הכלה, סרט אדום מהדק את השמלה בגזרת מחוך על גבה, ובהמשך גם מונחת על ראשה הינומה אדומה. אצל החתן, לעומת זאת, מבצבצת רק ממחטה אדומה מכיס המקטורן. הצבע האדום הבולט על רקע הלבן מרמז על המיניות החושנית, הבטוחה והנועזת של דיאנה, שתתגלה בהמשך. במהלך הנסיעה, בכביש צדדי ביער, היא משדלת את לוקאס כדיבור איטי וחושני לעצור את המכונית. כשהוא מהסס, היא שואלת, "האם אי פעם היינו קונבנציונליים?", מה שמרמז לסצנה המינית הראשונה, המתרחשת מיד לאחר מכן, וגם לזוגיות הפתוחה שלהם שתיחשף בהמשך. בסצנה זו, כמו בסרטים אחרים של לאסט (לדוגמה *The Good Girl* מ-2024), האישה היא האסרטיבית, היוזמת את האינטראקציה המינית, בעוד הגבר מהוסס יותר (Malone, 2024), אף שהוא נענה בהתלהבות.

זמן קצר לאחר שמגיעים דיאנה ולוקאס למקום שבו נערכת חתונתם – המשלב גן פתוח עם מבנה ובו חדרים ואולמות שונים – היא מפתה את שושבינתה, מלינדה,

ומובילה כמעט לגמרי את מהלך האינטראקציה המינית ביניהן, תוך בקשה שמלינדה תישא דברים התומכים במערכת היחסים הפתוחה שלה עם בן זוגה. זאת לאחר שג'נה, אימו של לוקאס, מגלה מורת רוח ברורה כלפי אורח החיים של בנה וכלתה. הסצנה המינית הבאה, בין לוקאס ושושבינו ג'ורג', מדגישה בעקיפין את האקטיביות והאסרטיביות של דיאנה דרך ניגודה – ההססנות והפסיביות של החתן. בתחילתה שני הגברים יושבים ליד שולחן, ולוקאס, הנראה מוטרד, תוהה באוזני חברו, תוך העברת טבעת הנישואים בין אצבעותיו, האם החתונה היא "ההחלטה המטופשת ביותר או המופלאה ביותר" שקיבל אי פעם. ג'ורג' מצדד באפשרות השנייה, ואומר ללוקאס כי רוב האנשים לא מעיזים לחיות כפי שהיו רוצים באמת. כשהוא מלטף את ידו הטבעת נופלת, והוא יורד ומוצא אותה מתחת למפה הלבנה, זוחל לעבר לוקאס, עונד אותה על אצבעו, פותח את מכנסיו ומעניק לו מין אוראלי חד־צדדי.

בסצנה המינית האחרונה בסרט, שמהווה את שיאו, דיאנה יוזמת משולש מיני עם הצלמת לקסי ועם מארגנת החתונה סופי. שתי הנשים – סופי, שהפגינה לחץ ואובססיביות מתחילת הסרט, כולל יחס ביקורתי ושלילי כלפי לקסי, ולקסי, שעד לרגע זה ביטאה עוינות כלפי האירוע ומיאוס כלפי עיסוקה – משתחררות בסצנה זו והופכות לדמויות רכות, נשיות ושמחות, מעין שותפות באחוזה נשית שוויונית. דיאנה, אם כן, ממלאת לאורך העלילה תפקיד עקבי – סוכנת של מיניות חיובית, חושנית, ארוטית, גאה ובטוחה, שדמותה האנרגטית, הספונטנית והחברותית מביעה בטבעיות. היא מייצגת, ללא ספק, את השאיפה שביטאה לינדה ויליאמס כבר בסוף שנות ה־80 לטרנספורמציה "מאובייקט מיני לסובייקט מיני של ייצוג" נשי פורנוגרפי (Ziv, 2015, p. 1). ברם, למרות שאישיותה מייצגת תיקון לתפקידן של נשים בתסריט המיני הרווח, כמו גם בתסריט המיני הפורנוגרפי המיינסטרימי, הרי בסצנה עם מלינדה, כמו גם בסצנת המשולש הנשי, תנועותיה לעיתים מכניות, אחידות ומהירות, לא מגוונות ועשויות לא להתאים לנשים שונות. כך, שלא כמו בסצנה המינית הראשונה בסרט, עם בן זוגה, בשתי הסצנות הללו עובדת היותה היוזמת והמובילה מאבדת מתוקפה ברגעים מסוימים, שבהם היא למעשה ממלאת תפקיד "גברי" מסורתי, בדומה לתסריט פורנוגרפי מיינסטרימי (Endendijk et al., 2019; Zaikman & Marks, 2017). כמו כן, רגעים אלו נוגעים בגבול הדק בין היותה סוכנת של מיניות נשית משוחררת לבין היותה דוגמה לסטראוטיפ המיני הדואלי של האישה השחורה כ"חיה מוחפצת" וכ"סירנה מינית אגרסיבית" (Fritz & Paul, 2021, p. 103).

דוגמה נוספת ליוזמה נשית של אינטראקציה מינית מתרחשת בסצנה המינית הרביעית בסרט, שבה אם החתן ג'נה מפתה את זמר החתונות, מיק, כאשר היא מפשקת את רגליה מולו, חושפת את איבר מינה, מביטה בו במבט חושני ורומזת לו לבוא אחריה

לאחד האולמות הפנימיים. ברקע מתנגנת מוזיקת רוק שנותנת תחושה שתכף יתרחש משהו "פראי". הסצנה המינית בין שתי הדמויות הבוגרות בסרט היא הדדית וממושכת, עם חלקים של תקשורת, הומור ומשחקיות, אולם גם בה ישנם קטעים ארוכים שנראים חסרי רגש ומכניים, כמשחזרים את התסריט הפורנוגרפי המיינסטרימי, וכן רצף ממושך ולא מציאותי של מעברים רבים בין "ביצועים", הסותר את השאיפה שביטאה לאסט להציג מיניות מציאותית, בניגוד ל"אתלטיקה מינית" (Lust, 2023) (sexual athletics). על כל פנים, לאקטיביות המינית של ג'נה משמעות רבה; היא עוברת בזכותה מהפך: לאחר שהיא יוזמת את האינטראקציה המינית עם מיק ומפתה אותו, היא הופכת מאישה נרגנת, ממורמרת וביקורתית לנעימה ומאושרת. השחרור המיני שלה, כמו של סופי ולקסי בסצנת השלישייה לקראת סיום הסרט, קושרת בין שחרור מיני לשחרור נשי ממוסכמות וציפיות חברתיות ("המארגנת", "האחראית", "האלמנה הא־מינית").

חריגה מאידאל היופי המערבי ודמויות המייצגות מגוון אתני, גילאי, מגדרי ומיני

ביקורת נפוצה על הפורנו המיינסטרימי היא כי הוא מנחיל לגברים תפיסות מעוותות וציפיות לא מציאותיות בנוגע למין הנשי. אידאל "היופי הפורנוגרפי", לדברי וולף, "קשר לראשונה בהיסטוריה של הנשים באופן מלאכותי בין 'יופי' סחיר [commodified] למיניות ישירה ומפורשת" (Wolf, 2002, p. 11). גישה שוויונית יותר טוענת כי הפורנו המיינסטרימי הופך נשים וגם גברים לקורבנות, שכן הוא מנחיל לשני הצדדים תפיסות מעוותות של מיניות, ומוביל לחיפוש אחר אידאל נשי או גברי בלתי מושג ולציפיות לא ריאליות ממין, ואף מעורר בנשים ובגברים רגשי נחיתות בנוגע ליכולותיהם המיניות ופוגע בדימוי העצמי שלהם (Tarrant, 2016; Ziv, 2015). בתגובה לכך, הפורנוגרפיה הפמיניסטית מציעה אלטרנטיבה לייצוג הגוף הנשי, המיניות הנשית והאינטראקציה המינית (Heinze, 2020). כמו כן, היא שואפת לכלול זהויות ואנשים המתאפיינים בתת־ייצוג במדיה, ומחויבת להצגת מגוון של מגדרים, מוצאים אתניים, זהויות מיניות, מעמדות, ממדי גוף, מוגבלויות וגילאים (Whisnant, 2016).

הליהוק בהחתונה מבקש לחרוג ממודל היופי המערבי הלבן – שהוא למעשה גם מודל היופי הפורנוגרפי הרווח (Wolf, 2002) – ומצליח בכך חלקית. צוות השחקניות והשחקנים בסרט כולל מגוון מוצאים אתניים, החל בדיאנה השחורה, שהיא הדמות הראשית, דרך ג'ורג' השושבין השחור ולקסי הצלמת מלוכסנת העיניים, ועד למגוון הניצבים המגלמים את אורחי החתונה. היופי של דיאנה – בעלת עור כהה מאוד ושיער מקורזל – חורג אפילו ממודל היופי השחור המערבי, שבתעשיית היופי נעשה עם השנים מותאם ל"אידאלים אירוצנטריים לבנים" (Baird, 2021, p. 558), ומתאפיין בין היתר בהחלקת תלתלים ובהבהרת העור (Wolf, 2002).

הערעור על מודל היופי המערבי ועל הקשר בינו ובין דימוי גוף שלילי בקרב נשים החורגות ממנו (Gewirtz-Meydan et al., 2021; Paquette et al., 2023; Wolf, 2002) בולט גם במשולש המיני של דיאנה, סופי ולקסי. דיאנה גבוהה ובעלת גוף חטוב, אך תקריבים בסצנות שונות מגלים סימנים של אי־שלמות טבעית בגופה, כמו סימני מתיחה. לקסי נראית כבת גילה של דיאנה, היא שזופה, נמוכה ורזה, ושערה חלק וארוך. סופי נראית מבוגרת מעט משתי האחרות, היא בהירת עור ובעלת מבטא גרמני, מבנה גוף מלא ושיער קצר ומתולתל. המראה שלה תמים וילדותי מעט, ובתחילת הסצנה היא מפגינה חוסר ביטחון וביישנות, אך משתחררת בהדרגה ונהנית מהאווירה המשחקית. לעומת זאת דיאנה ולקסי נינוחות לאורך כל הסצנה, כשהראשונה מובילה לרוב את מהלכה. על אף השחרור של סופי, חוסר הביטחון שלה משקף מסר סמוי הקושר בין מבנה גוף מלא לבושה ודימוי גוף שלילי. אם כן, הפגיעה בביטחון המיני הנשי, שגורם לפי וולף הפורנו המיינסטרימי, נוכחים במקרה זה גם בפורנו הפמיניסטי, בדמותה של סופי. מסר סמוי נוסף העולה מסצנה זו, ומהסרט בכלל, הוא כי סוגיית הבושה בלעדית לנשים, וכי גברים תמיד בטוחים בגופם ובמיניותם – מסר שעולה גם מסרטי פורנו מיינסטרימי (קציביץ'־פרסלר, 2021).

במובן אחד, על כל פנים, מתקן הסרט את התסריט הפורנוגרפי המיינסטרימי ומודל היופי הפורנוגרפי הנשי באופן חד־משמעי: אף איבר מין נשי בסרט אינו חלק לגמרי. לפי מאקי ואח' (Maki et al., 2022), בפורנו המיינסטרימי אין כמעט ייצוגים של איברי מין נשיים שעירים; זאת, בניגוד לייצוגים של איברי מין גבריים (Bhana, 2023). למעשה, גברים צעירים מעידים כי הפעם הראשונה שנחשפו לאיבר מין נשי חלק לחלוטין הייתה בעת צפייה בפורנוגרפיה (Caron, 2022). אומנם, גם איבר המין הגברי מופיע מגולח לעיתים בפורנו המיינסטרימי, אך הדבר פחות תדיר (Miller & McBain, 2021). לעומת זאת, בהחטונה מופיעות דוגמאות שונות של שער ערווה נשי, מצורה טבעית ועד משולש מעוצב. כך נוצר מגוון המאפשר הזדהות, ומועבר מסר ששער ערווה הוא אסתטי ומושך. אולם, שער הערווה של לוקאס מגולח, ו"החלפת תפקידים" זו אינה מהווה תיקון, כי אם העתקה של דיכוי פורנוגרפי נשי לדיכוי פורנוגרפי גברי.

בשונה מהמסר הסמוי הבולט של התסריט המיני הפורנוגרפי המיינסטרימי, **החטונה** גם מבחיר כי מיניות אינה שייכת לצעירים בלבד, באמצעות הסצנה הממושכת בין מיק, זמר החתונות החובבני, וג'נה, שמגלה את מיניותה לאחר שנים של אלמנות, שבהן הכניעה לציפיות חברתיות הפכה אותה לבודדה ומרירה. בסצנה זו, ג'נה הלבושה חולצה שחורה, חצאית ארוכה שחורה, כובע שחור לראשה ונעלי עקב שחורות לרגליה, חושפת הלבשה תחתונה שחורה סקסית, שמייצגת את הפוטנציאל המיני שהוחבא ודוכא בגלל מוסכמות חברתיות. בשונה מסרטים בז'אנר ה־MILF – שבהם הגיבורה

היא אישה בוגרת מושכת ומנוסה מינית, "אם לילדים, שמחפשת מאהב צעיר שתוכל להעניק לו מניסיונה" (Hanslik, 2020, pp. 34-35) – כאן מופיעים גבר ואישה בוגרים, שנראים באמצע שנות ה-50 לחייהם. כמו כן, ג'נה היא בעלת גוף שופע ושדיים גדולים, אך טבעיים ומושפעים מכוח הכבידה, בניגוד למראה המלאכותי האופייני לז'אנרים כמו MILF או פטיש בפורנו המיינסטרימי (Hanslik, 2020; Wolf, 2002). מיק רזה וגבוה, אולם קפל שומן קטן בולט בבטנו באחד התקרבים בסצנה. בשונה מסצנת המשולש המיני הנשי, כאן מבנה הגוף אינו כרוך בבושה, והבשלות הגילית, לצד סימניה הגופניים, היא מלאת ביטחון. הסצנה כוללת תקרבים על איברים "לא מושלמים" ועל פנים המגלים סימני גיל, ללא ניסיון לטשטש אותם באמצעות תאורה או זוויות צילום מסוימות.

אם כן, הסצנה של ג'נה ומיק משקפת תיקון לגילנות האופיינית לפורנוגרפיה המיינסטרימית, אולם בו בזמן זו הסצנה הקרובה ביותר לז'אנר זה, שכן היא מציגה שלל "ביצועים" מרובי תנוחות ותשוקה שנראית, כאמור, מלאכותית לעיתים. נוסף לכך, עד לסצנה זו שתי הדמויות אינן מעוררות הזדהות – הוא זמר חתונות חובבני, חסר מודעות עצמית, המצפה לקבל הכרה והערצה מנשים, והיא אישה ביקורתית ומרירה – מה שנמצא על הגבול הדק בין מסר הומוריסטי של גאולה באמצעות מין ובין גילנות. כמו כן, מבנה הגוף הרווח בסרט נאמן לתסריט הפורנוגרפי המיינסטרימי, כאשר הדמויות שגופן חורג ממנו הן לרוב אלו המתאפיינות בתכונות שליליות כמו לחץ ונרגנות, או שהן פתטיות ומגוחכות. כאלה הם למשל סופי, ג'נה ומיק.

לבסוף, **החתונה** אף ממלא את שאיפת הפורנוגרפיה הפמיניסטית לייצג מגוון זהויות מגדריות ומיניות (Heinze, 2020; Whisnant, 2016). מלבד מגוון הדמויות שתואר לעיל, הסצנות המיניות בסרט כוללות אינטראקציות הטרוסקסואליות, הומוסקסואליות, לסביות וקבוצתיות, בין א/נשים בעלי זהויות מיניות פלואידיות. מערכת היחסים הפאנסקסואלית הפתוחה של דיאנה ולוקאס נרמזת כאמור בתחילת הסרט, בסצנת הנסיעה לחתונה, בה הם מתלבטים האם לחשוף בפני אימו של לוקאס את השקפתם ואורח חייהם הזוגי והמיני. בהמשך, מעט לאחר הגעתם של בני הזוג למקום האירוע, ולצד מגוון הזהויות שמייצגים אורחי החתונה, היחסים הפתוחים ביניהם מומחשים בסצנה המינית השנייה, בין דיאנה והשושבינה מלינדה, ובשלישית, בין לוקאס והשושבין ג'ורג'.

החתונה אכן מציג במובן זה מעין אוטופיה הצטלבותית (intersectional) של מין ואהבה חופשיים ביחסים בוגרים ושוויוניים, ללא הבדלי מין ומגדר, מוצא, גיל ומבנה גוף, כאשר בסופו של דבר גם המתנגדת היחידה לסיטואציה, ג'נה, עוברת מהפך. אולם,

על אף הדיון בהשקפת העולם ואורח החיים המתירני של דיאנה ולוקאס, עולה לאורך הסרט שאלה ללא תשובה – מדוע הם מתחננים? ויתרה מכך, מדוע זה נושא הסרט? אומנם, כשאִימו של לוקאס שואלת אותו על כך הוא משיב שהוא מתחנן כי הוא חופשי לעשות כרצונו וכי הוא מאוהב מעל לראש בדיאנה, אך תשובה זו אינה מספקת לנימוק הבחירה למסגר סרט שנועד לנרמל פאנסקסואליות ויחסים פתוחים באמצעות מוסד הנישואים.

אינטראקציה מינית הדדית ותקשורתית, הסכנה וגבולות

לטענת הפמיניזם האנטי־פורנוגרפי, פורנו יוצר נורמליזציה של אלימות מינית ומקדם אי־שוויון מגדרי (Cawston, 2019; Heinze, 2020). מחקרים מאשרים, כאמור, כי הפורנו המיינסטרימי משמר אקטיביות גברית לעומת פסיביות נשית (Seida & Shor, 2021), ומצביעים על כך שרווחים בו דפוסים של יחס משפיל, מחפץ, עוין ואף אלים כלפי נשים (Fritz & Paul, 2017; Miller & McBain, 2021). דפוסים מיזוגיניים אלה אף גוברים עם השנים, כפי שמציינת זיו (2018). לעומת זאת, הפורנוגרפיה הפמיניסטית מציעה אלטרנטיבה שוויונית המתאפיינת בשיח ונתנה מיניים הדדיים, תקשורת מינית חיובית ושיח גבולות והסכמה, כפי שמראות סצנות שונות ב**החתונה**. הסצנה המינית הראשונה בין דיאנה ולוקאס, למשל, נפתחת במוסיקת ג'אז רומנטית ושקטה. כאשר הוא מתקשה להסיר מגופה את המוחך, שניהם צוחקים, ובמקביל המוזיקה נעשית מהירה וקצבית יותר. לאחר הפשטת הבגד המוזיקה שוב איטית ושקטה, וכך נוצרת תחושה של משחקיות אותנטית וריאליסטית. ברגע הומוריסטי נוסף מסוג זה דיאנה, השכובה על פגוש המכונית, מחליקה כלפי מטה. לכאורה, אפשר היה לתקן קטע זה בעריכה, אך הוא מכוון, ומנוגד לפורנו המיינסטרימי, המציג תנחות שונות שנראות מלאכותיות ולא נוחות. ברגע אחר בסצנה זו, בני הזוג שותפים לקצב של האקט המיני ומגיבים זה לזה בהחזקת ידיים, וברגעים אחרים הם מחליפים תנחות בספונטניות הדדית.

לקראת סיום הסצנה, המצלמה מתמקדת בפני השחקנים בזמן אחת האורגזמות של דיאנה, ומשם עוברת לשפיכה של לוקאס על ישבנה, בשונה מהאקט המשפיל של שפיכה על פני האישה, הנפוץ בפורנו המיינסטרימי. **החתונה** כולל את הגירוי שמספקת השפיכה הגברית על גופה, אולם לאחר מכן הגבר מנקה אותה במחווה מכבדת. משם המצלמה חוזרת אל פניהם – לנשיקה אוהבת ומבטים מחויכים. ככלל, האורגזמה הנשית – כולל שרשרת אורגזמות (ללא "השפרצות", הזכות לייצוג לא ריאלי בפורנו המיינסטרימי, כפי שמציינות בין היתר דוסון ואח' (Dawson et al., 2020)) – זוכה למקום נכבד בסרט. זאת בשונה מהפורנו המיינסטרימי, שבו מושם דגש על האורגזמה

הגברית, המופיעה בתדירות גבוהה פי ארבעה בערך מאורגזמות נשיות (Séguin et al., 2018).

עם זאת, למרות ההדדיות בסצנה המתוארת, אפשר להבחין בפער בין ביטויי העונג הממושכים בפניה ובגופה של דיאנה לבין תנועותיו של לוקאס, אף שהוא מביט בה במבט אוהב ומדי פעם הם מתנשקים (שלא כמו בפורנו המיינסטרימי, שם נשיות אינן תדירות [Miller & McBain, 2021]). לאורך רוב הסצנה יש בתנועותיו מכניות נטולת רגש, והוא נראה ממוקד מטרה, כמבצע משימה. נוסף לכך, העונג המיני של בני הזוג, כמו גם של דמויות בסצנות מיניות אחרות בסרט, מובע בכמה מילים או משפטים קלישאתיים וחזרתיים השייכים לתסריט המיני הפורנוגרפי: "Oh my god", ובעיקר "Oh fuck", ואפילו כאשר נאמר מדי פעם "זה כל כך נעים", המתאים יותר להצהרות הפורנוגרפיה הפמיניסטית, הדבר נשמע כמו דקלום מבוים, ללא יצירתיות או גיוון באמצעות מלל נוסף. ברגעים אחרים בסרט, לעומת זאת, נדמה שהמסר האלטרנטיבי דיפקטי ולא אותנטי. למשל, השמירה על קשר עין קבוע בעת מין אוראלי עושה לעיתים רושם של אינטימיות ותקשורתיות, ולעיתים נראית מאולצת ומלאכותית.

לטענת מקינון, כאמור, הפורנוגרפיה מנחילה לגברים פרקטיקות מיניות אלימות ומשפילות כלפי נשים, עד כדי השראה לאונס והתעללות (קצביץ-פרסלר, 2021). זאת ועוד, לרוב לא מתקיים בפורנו המיינסטרימי שיח סביב האינטראקציה המינית, כאשר היעדר תגובה מתנגדת משול להסכמה, מה שמנחיל לצופים תסריט מיני שגוי שיש בו פוטנציאל לפגיעה – דבר בעייתי במיוחד בסרטים שבהם מוצגת השפלה של נשים עם הסכמה שבשתיקה (Whisnant, 2016). מחקרים בנושא הסכמה מצאו כי צעירים רבים מצהירים כי הם "פשוט יודעים" לכאורה מתי מין הוא בהסכמה, וכי וידוא הסכמה עלול להיות מביך ו"להרוס את הרגע". במחקר מקיף שבחן 50 סרטי פורנו מיינסטרימי פופולריים, נמצאה הסכמה מילולית מפורשת רק ב-12% (Willis et al., 2020). לעומת זאת, הפורנוגרפיה הפמיניסטית מבקשת לחנך באופן בלתי פורמלי כי הסכמה מעניקה לפרט תחושת עצמיות ואחריות על העונג שלו, ומשקפת את הטענה של גילברט (Gilbert, 2017) כי הסכמה נותנת תחושה של מיניות בטוחה, במקום שיהיה טמון בה איום, ומתוך כך נפתח מרחב מיני שיכול להיות מפתיע ומרגש. אף שעל התקשורת המינית בין דיאנה ולוקאס לא נכפה שיח הסכמה מלאכותי, והרצון ההדדי שלהם ברור, סוגיה זו עולה באינטראקציות המיניות בין זרים וזרות בסרט: בין ג'נה למיק, ובין דיאנה, סופי ולקסי. כאמור, במפגש המיני בין ג'נה למיק האישה מפתה את הגבר, וממתינה לו בהלבשה תחתונה שחורה עם תחרה וביריות, מה שמצביע על הסכמה מראש. עם זאת, לאורך הסצנה לא נשאלות שאלות לגבי רצונות, ולמרות ההדדיות, ג'נה משמיעה לכל אורך הסצנה קולות ומילים המביעים הנאה (אם כי לעיתים מלאכותיים ולא אמינים,

בדומה לחילופי התנוחות הרבים, שהמעברים ביניהן ערוכים בגסות) בעוד מיק "מבצע" ואינו משמיע קול כמעט.

בשונה מכך, המשולש המיני של דיאנה, סופי ולקסי כולל הרבה יותר תקשורת על רצונות ושיח הסכמה, המקובלים בפורנו לסבי (Fritz & Paul, 2017). לדוגמה, דיאנה מכוונת את שתי הנשים להסיר את תחתוניה ומסייעת להן בכך. לאחר מכן לקסי שואלת אותה איך היא רוצה את ה"קאפקייק" (הוויברטור) שלה. בהמשך, סופי שואלת את דיאנה אם היא רוצה שוב את ה"קאפקייק" או שזה יותר מדי בשבילה, והיא מביעה את רצונה. התקשורת בין הנשים סביב הסכמה וגבולות משקפת את האפשרות לבטא רצונות מיניים ולשלב רעיונות והתנסויות חדשים במרחב המיני באמצעות השאלות החוזרות, הכבוד וההקשבה. בשונה מהסצנה המינית הקודמת לה, בין ג'נה ומיק, סצנה זו מתנהלת באיטיות, עם דגש של המצלמה על תנועה, תקריבים חושניים והבעות פנים, ועם קולות אמינים של משחק והנאה.

יצירתיות, משחקיות ולגיטימציה לאביזרי מין עבור נשים

לדברי זיו, הפמיניזם האנטי־פורנוגרפי העכשווי שונה מזה של מקינן ודבורקין, שכן הוא אינו רדיקלי עד כדי פסילה של מין הטרנסקסואלי ואינו רואה בו מאבק כוח פאלוצנטרי. להפך, מתנגדות פורנו עכשוויות כמו פול ודיינס קרובות לגישת הסקס־פוזיטיב כלפי מין כשלעצמו, מגדירות עצמן פמיניסטיות שהן "פרוסקס במונן האמיתי של המילה, בעד הכוח הנפלא, הכיפי והיצירתי הזה, השוטף את הגוף בהנאה ובעונג", ורואות במין פוטנציאל הפוך מזה של הפורנו ה"משפיל, הלא־הומני, הנוסחתי והגנרי" (בתוך Ziv, 2015, p. 60). כאמור, אחד המניעים של לאסט בתחילת דרכה היה ביקורת על היעדר יצירתיות בפורנו המיינסטרימי (Heinze, 2020). אף שפול ודיינס אינן מבחינות בביקורתן בין פורנו מיינסטרימי לפורנו פמיניסטי, גישתן החיובית למין משתקפת למעשה ברוח המינית הנשית המשוחררת והיצירתית של דיאנה, המתגלה כאמור כבר בסצנה הפותחת את הסרט. בהמשך, עוד לפני סצנת השלישייה, היא מגלה גם אופי משחקי, שמתבטא בשימוש באביזרי מין כפרקטיקה נורמטיבית ומהנה בהקשר של מיניות נשית: בסצנה המינית השנייה בסרט, בינה ובין מלינדה השושבינה, דיאנה שולפת ממחשוף שמלתה תליון מתכתי שהוא למעשה אביזר מין בצורת פס זהוב מאורך ובוהק, התלוי על שרשרת זהב, ומענגת בעזרתו את חברתה תוך שהיא מעניקה לה מין אוראלי. רגע שליפת האביזר מהמחשוף מודגש בעריכה, בקלוז־אפ שמדגיש את נצנוצו, וכך גם השימוש המשחקי בו בהמשך.

עם זאת, לדברי זיו (2015), מדבריהן של פול ודיינס עולה שמרנות המצמצמת מיניות בריאה וטובה להקטר של זוגיות רומנטית בלבד, ואינה כוללת לדוגמה מין מזדמן. כלומר, גישתן לא הייתה תומכת למשל בסצנת השלישייה, אף שבוטלות בה המשחקיות והיצירתיות, וחגיגת השחרור המיני הנשי מגיעה לשיאה. זוהי סצנה חינוכית כשם שהיא משחקית. יש בה מסרים שונים בנוגע לדימוי גוף והסכמה, כפי שהוסבר לעיל, כמו גם לגיטימציה לאביזרי מין המיועדים לנשים, כאשר כל אלה מועברים באופן משעשע, קליל ולא דידיקטי. מעט אחרי תחילת הסצנה דיאנה זורקת על סופי פטל אדום שהיא מסירה מעוגת החתונה. נגינת הפסנתר האיטית שנשמעת ברקע נעצרת בעת הזריקה, ולפתע הופכת מהירה ומשחקית. העוגה, אחרי שבירת הטאבו שבהריסתה והשלכת חתיכות מתוכה או ליקוק הקצפת ממנה, משמשת גורם מתווך בין הנשים ועוזרת להן להתחבר זו לזו ולהיחשף דרך ההשתעשעות. בהמשך, דיאנה אומרת "יש לי הפתעה!" ומגישה לחברותיה שני קאפקייקים שהם למעשה ויברטורים, אשר הדובדבן שבראשם רוטט בכמה עוצמות. תחילה כל אחת מהן נוגעת בו ובודקת את הרטט שלו ואת עוצמותיו, ולאחר מכן הן מתנסות בו על איברים בגופן – רגליים, בטן, כתפיים, ולבסוף איבר המין, מענגות את עצמן וגם זו את זו. תהליך היכרות עם הוויברטור מנרמל את השימוש בו ואף מלמד תקשורת חיובית וקלילות סביב היכרות זו. בהמשך מתרחבת הפתיחות המשחקית לאביזרי מין, והמשתתפות מעשירות את המגוון שלרשותן בכלי מטבח כמו מרית ומברשת סיליקון. המשחק מתחיל בעוגה הלבנה החגיגית, לאחר מכן עובר לקאפקייקס ורדרדים ומשם לאביזרי אפייה פאליים כחולים, ולבסוף דיאנה מענגת את עצמה באמצעות בובת החתן השחורה שעל העוגה, גם היא בעלת צורה פאלית. סביבת המטבח והשימוש באביזרי האפייה בסצנה זו נראים כמחווה פרודית לעבודת הווידיאו הפמיניסטית של מרתה רוסלר (Martha Rosler) **הסמיוטיקה של המטבח** (1975) (*Semiotics of the Kitchen*), אשר בה מציגה האומנית כלי מטבח בסדר אלפביתי, באופן מכני ומנוכר, המבטא ביקורת על חלוקת התפקידים המגדרית הפטריארכלית המציבה את האישה בבית ובמטבח.

בסיום סצנת השלישייה, שהיא שיאו של הסרט, לוקאס נכנס לחדר, והוא ודיאנה מתנשקים ומצהירים על אהבתם זה לזו וזו לזה. לאחר מכן מתרחשת ההתרה ברגע של אחוות נשים בין דיאנה וג'נה, שמרימות כוס ויסקי אחרי שהאורחים עזבו, אף שהאחרונה לא יודעת מה התחולל קודם לכן סביב העוגה העצומה הניצבת על השולחן, שפרוסה ממנה, ולצידה פסלי החתן והכלה, מונחת מולה, והראשונה לא יודעת מה קרה בין חמותה למיק הזמר.

סיכום וחסקנות

מובילות התנועה האנטי־פורנוגרפית של שנות ה־80 יצאו נגד תעשיית הפורנו שמיועדת למבט הגברי ומציגה יחסים הנתונים לשליטה גברית, כך שנשים אינן שותפות ליצירת המשמעויות של המיניות ומשמשות אובייקטים פסיביים (Dworkin, 1985; MacKinnon, 1989). לאסט מבקשת לספק בסרטיה אלטרנטיבה לתסריט מיני פורנוגרפי זה ולהוסיף לו זווית ראייה נשית, שמאזנת את יחסי הכוח המיניים בין נשים וגברים (Heinze, 2020; Maguire, 2019) באמצעות [...] מבט 'נטול־מגדר', ובו זמנית הצבת המיניות הנשית במרכז הבמה" (Heinze, 2020, p. 26). סרטיה מבטאים תפיסה סקס־פוזיטיבית, המבוססת על ההגדרה הראשונית של מושג זה בידי וילהלם רייך בשנות ה־40-50, ועל הרוח המינית הפתוחה של קהילות פמיניסטיות דוגמת הבהמייניות בגריניץ' וילג' של שנות ה־20. היא מגדירה את המושג כ"תגובה לתרבות מינית שלילית ופעולה נגדה" באמצעות "זיהוי האוטונומיה, האנושיות והתשוקה של כל הגופים" (Lust, 2021).

במאמר הנוכחי נבחנים באופן ביקורתי הערכים שבהם דוגלת הפורנוגרפיה הפמיניסטית, באמצעות ניתוח סרטה של לאסט **החתונה** ודיון בו דרך התאוריה הרלוונטית. בהינתן שחוויות מיניות מובנות חברתית ותרבותית, ומתוך התפיסה שפורנו הוא סוג של חינוך בלתי פורמלי באמצעות בידור, עולה השאלה: האם התסריט המיני של הפורנוגרפיה הפמיניסטית מציע אפשרות להבניה מחודשת וחיובית של מיניות, באמצעות תסריט מיני אלטרנטיבי לזה של הפורנו המיינסטרימי?

הכלה דיאנה, הדמות המרכזית, מייצגת לאורך הסרט אישה מלאת ביטחון וגאווה במיניותה. דמותה מגלמת את כל התמות שנדונו במאמר והיא סוכנת המימוש של "הערכים הנקיים" שבהם דוגלת הפורנוגרפיה הפמיניסטית: ממלאת תפקידים שבתסריט המיני המסורתי והפורנוגרפי המיינסטרימי נשמרים לרוב לגברים, כיוזמת ומובילה של אקטים מיניים רבים; מייצגת מגוון הן במוצאה והן בהיותה פאנסקסואלית מוצהרת (בעוד לוקאס, בן זוגה, עדיין חושש לצאת מהארון בפני אימו); בעלת מראה יפה ומושך, אך לא 'מושלם' על פי אמות המידה של מודל היופי המערבי; ומדגימה תקשורת מינית חיובית ופתוחה, משחקית ויצירתית, המבוססת על הסכמה מתוך רצון נלהב. בכל ההיבטים הללו, הסרט מציב אלטרנטיבה מובהקת לפורנו המיינסטרימי, ויש בו אלמנט חינוכי בולט בנוגע למיניות הדדית מבוססת הסכמה ותשוקה, יצירתיות, משחקיות והובלה נשית.

עם זאת, למרות מסריו וערכיו החיוביים של **החתונה**, חלקים שונים בסצנות המיניות נראים מלאכותיים. כמו כן, הוא אף שומר במידת מה על מוסכמות התסריט המיני של הפורנו המיינסטרימי, והמתח מולו נשמר לאורך הסרט: מביטוי העונג המיני בעזרת אוצר מילים וביטויים מוגבל – הסותר את שאיפתה של לאסט לתיקון יצירתי – ועד הליהוק, כאשר את הדמויות המרכזיות מגלמים שחקניות ושחקנים בעלי מראה המזכיר את אידאל היופי הפורנוגרפי, ואילו דמויותיהם של אלה החורגים ממנו מייצגות דימוי גוף שלילי או אישיות שלילית. כמו כן, על אף שהחופש המיני של דיאנה נראה אותנטי ומעורר השראה, הסצנות החד-מיניות שהיא מובילה כוללות רגעים שבהם התנהגותה מזכירה התנהגות 'גברית' מכנית ולא קשובה, המאפיינת את הפורנו המיינסטרימי.

חינוך הוא אחת השאיפות של הפורנוגרפיה הפמיניסטית של לאסט, שתמכה בין היתר בפרויקטים דוגמת זה שמתואר בסדרה התיעודית **אמהות עושות פורנו** (2019) (*Mums Make Porn*, n.d.), אשר במסגרתו סייעה לקבוצת אימהות המתנגדות לתכנים שסופגים בניהן מהפורנו המיינסטרימי, לביים סרט פורנו פמיניסטי. האתר שלה אף מציע חומרים ומערכים חינוכיים שונים לחינוך מיני חיובי. לצד ההיבט המסחרי, הפורנוגרפיה הפמיניסטית, כמו גם המחקר על אודותיה, היא כאמור חזון פוליטי אידאולוגי. בהיבט זה, אף שחלקים מסוימים ב**החתונה** נראים דידקטיים, מלאכותיים ומאולצים, ולמרות יתר חולשותיו, הוא עשוי לשמש חינוך בלתי פורמלי חיובי באמצעות בידור, ולתרום לתיקון תפיסות מעוותות של מין ומיניות שעלול להנחיל הפורנו המיינסטרימי לצרכניו. אומנם הוא חולק עם הפורנו המיינסטרימי תכלית ומאפיינים משותפים, אך ללא סקסזום, הכפפה או השפלה. כחקר מקרה המשקף אחד מאתרי הפורנוגרפיה הפמיניסטית הפופולריים ביותר, **החתונה** מציב אלטרנטיבה ערכית חיובית לפורנו המיינסטרימי, ויש בו פוטנציאל מתקן רב, בעיקר בנוגע להנאה מינית של נשים ולמגוון אתני, גילאי, מגדרי ומיני.

הערות

- 1 התרגום כאן ובכל הציטוטים שבמאמר שלנו, אלא אם כן צוין אחרת, יג"ג וס"מ.
- 2 צפייה בסרט המלא באתר *LustCinema* דורשת מינוי בתשלום, אך ניתן לצפות בקדימון שלו בקישור: <https://lustcinema.com/movies/the-wedding/watch/trailer/2083>
- 3 האתר מדורג ראשון או בין הראשונים ברשימות של אתרי פורנו פמיניסטי מומלצים במגזינים ובניוולטרים מובילים כמו *Glamour*, *Bustle* ו־*SheKnows*.
- 4 שלושת הסרטים הנוספים הם: **שלוט בי** (2020) (*Dominate Me*); **הדרך לכבוש** (*A Road to Conquer*) (2021); ו**רוילר דרבי** (2022) (*Roller Derby*).

- זין, ע' (2018). מחשבות על פורנוגרפיה, כתיבה ופמיניזם. *תיאוריה וביקורת*, 50, 159-151.
- קצביץ-פרסלר, ח' (2021). בין התמסרות להתנגדות: התעצבות התשוקה המינית של נערים בצל ההגמוניה הפורנוגרפית [עבודה לשם קבלת תואר דוקטור]. אוניברסיטת בר-אילן.
- Awards presented to Erika Lust (n.d.). *Erika Lust*. <https://erikalust.com/about/awards>
- Baird, M. L. (2021). 'Making black more beautiful': Black women and the cosmetics industry in the post-civil rights era. *Gender & History*, 33(2), 557-574. <https://doi.org/10.1111/1468-0424.12522>
- Bhana, D. (2023). 'You see all these really beautiful people... and then, you look at yourself': bodies matter in teenage girls' engagement with porn. *Sex Education*, 1-15. <https://doi.org/10.1080/14681811.2023.2289426>
- Bateman, J., & Schmidt, K. H. (2013). *Multimodal film analysis: How films mean*. Routledge.
- Benshoff, H. (2015). *Film and television analysis: An introduction to methods, theories, and approaches*. Routledge.
- Böthe, B., Nagy, L., Koos, M., Demetrovics, Z., Potenza, M. N., International Sex Survey Consortium, & Kraus, S. W. (2024). Problematic pornography use across countries, genders, and sexual orientations: Insights from the International Sex Survey and comparison of different assessment tools. *Addiction*, 119(5), 928-950. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/add.16431>
- Bracewell, L. N. (2016). Beyond Barnard: Liberalism, antipornography feminism, and the sex wars. *Signs: Journal of Women in Culture and Society*, 42(1), 23-48. <https://doi.org/10.1086/686752>
- Bridges, A. J., Wosnitzer, R., Scharrer, E., Sun, C., & Liberman, R. (2010). Aggression and sexual behavior in best-selling pornography videos: A content analysis update. *Violence Against Women*, 16(10), 1065-1085. <https://doi.org/10.1177/1077801210382866>
- Caron, S. L. (2022). To shave or not to shave: Exploring pubic hair removal among college students. *American Journal of Sexuality Education*, 17(2), 156-175. <https://doi.org/10.1080/15546128.2021.2025182>
- Cawston, A. (2019). The feminist case against pornography: A review and re-evaluation. *Inquiry*, 62(6), 624-658. <https://doi.org/10.1080/0020174X.2018.1487882>

- Dawson, K., Nic Gabhainn, S., & MacNeela, P. (2020). Toward a model of porn literacy: Core concepts, rationales, and approaches. *The Journal of Sex Research*, 57(1), 1–15. <https://doi.org/10.1080/00224499.2018.1556238>
- Dworkin, A. (1985). Against the male flood: Censorship, pornography, and equality. *Harvard Women's Law Journal*, 8.
- Endendijk, J. J., van Baar, A. L., & Deković, M. (2020). He is a stud, she is a slut! A meta-analysis on the continued existence of sexual double standards. *Personality and Social Psychology Review*, 24(2), 163–190. <https://doi.org/10.1177/1088868319891310>
- Fane, K. (2015). The frontier of feminist porn: An interview with Erika Lust. *Maisonneuve*. <https://maisonneuve.org/post/2015/05/26/frontier-feminist-porn-interview-erika-lust>
- Fritz, N., & Paul, B. (2017). From orgasms to spanking: A content analysis of the agentic and objectifying sexual scripts in feminist, for women, and mainstream pornography. *Sex Roles*, 77(9), 639–652. <https://doi.org/10.1007/s11199-017-0759-6>
- Fritz, N., Malic, V., Paul, B., & Zhou, Y. (2021). Worse than objects: The depiction of black women and men and their sexual relationship in pornography. *Gender Issues*, 38, 100–120. <https://doi.org/10.1007/s12147-020-09255-2>
- Gabriel, K. (2017). Power of porn cultures. *The transnational institute sixth annual state of power report*, 1–12.
- Gilbert, J. (2017). Contesting consent in sex education*. *Sex Education*, 18(3), 268–279. <https://doi.org/10.1080/14681811.2017.1393407>
- Hanslik, B. M. (2020). *Analysis of terms in adult movies* [MA thesis]. Opava University.
- Hardy, S. (2009). The new pornographies: Representation or reality? In F. Attwood (Ed.), *Mainstreaming sex: The sexualization of Western culture* (pp. 3–18). I.B. Tauris.
- Harsey, S. J. (2021). *Following the script: Pornography's associations with men's sexual aggression through objectification and porn sex scripting*. University of California Press.
- Heinze, J. L. (2020). *The politics of feminist pornography: An analysis of representation and spectatorship in Sweet but Psycho* [MA thesis]. Utrecht University. <https://studenttheses.uu.nl/handle/20.500.12932/37829>

- Hoholuk, J. (2023). *It's not an exam!" Popular culture as a mode of comprehensive sex education for youth* [MA Thesis]. Simon Fraser University. <https://summit.sfu.ca/item/36692>
- Kyrölä, K. (2021). Fat in the media. In C. Pausé & S. R. Taylor (Eds.), *The Routledge international handbook of fat studies* (pp. 105–116). Routledge.
- Le Masurier, M. (2016). Resurrecting Germaine's theory of cuntpower. *Australian Feminist Studies*, 31(87), 28–42. <https://doi.org/10.1080/08164649.2016.1174925>
- Lewis, J. (2014). *Essential cinema: An introduction to film analysis*. Cengage Learning.
- Lust, E. (2021). What does it mean to be "sex positive"? <https://erikalust.com/lustzine/sex/what-does-it-mean-to-be-sex-positive>
- Lust, E. (2023). About Lust Cinema. *Medium*. <https://medium.com/@erikalust/about-lust-cinema-e1cc136e094c>
- MacKinnon, C. A. (1989). Sexuality, pornography, and method: Pleasure under patriarchy. *Ethics*, 99(2), 314–346. <https://doi.org/10.1086/293068>
- Maguire, E. (2019). Yumi Sakugawa's Instagram account and Erika Lust's erotic films. *European Journal of Life Writing*, 8. <https://doi.org/10.21827/ejw.8.35606>.
- Maki, S. M., Vernaleken, L., Nemes, F. D., Bozic, K., & Cioe, J. D. (2023). An analysis of vulva appearance in video pornography. *Sexuality & Culture*, 27(1), 310–325. <https://doi.org/10.1007/s12119-022-10014-6>
- Marshall, E. A., Miller, H. A., & Bouffard, J. A. (2021). Crossing the threshold from porn use to porn problem: Frequency and modality of porn use as predictors of sexually coercive behaviors. *Journal of Interpersonal Violence*, 36(3–4), 1472–1497. <https://doi.org/10.1177/0886260517743549>
- Marshall, E. A., & Miller, H. A. (2023). The role of sexual scripts in the relationship between pornography use and sexual coercion. *Journal of Interpersonal Violence*, 38(7–8), 5519–5541. <https://doi.org/10.1177/08862605221123291>
- McKee, A. (2017). Learning from commercial entertainment producers in order to create entertainment sex education. *Sex Education*, 17(1), 26–40. <https://doi.org/10.1080/14681811.2016.1228528>

McKee, A., Albury, K., Burgess, J., Light, B., Osman, K., & Walsh, A. (2018). Locked down apps versus the social media ecology: Why do young people and educators disagree on the best delivery platform for digital sexual health entertainment education? *New Media & Society*, 20(12), 4571–4589. <https://doi.org/10.1177/14614448187782>

Miller, D. J., & McBain, K. A. (2021). The content of contemporary, mainstream pornography: A literature review of content analytic studies. *American Journal of Sexuality Education*, 17(2), 219–256. <https://doi.org/10.1080/15546128.2021.2019648>

Mulvey, L. (1989). *Visual and other pleasures*. Springer.

Mums Make Porn (n.d.). *IMDB*. <https://www.imdb.com/title/tt10054588/>

Rose, G. (2022). *Visual methodologies: An introduction to the interpretation of visual material*. Sage.

Séguin, L. J., Rodrigue, C., & Lavigne, J. (2018). Consuming ecstasy: Representations of male and female orgasm in mainstream pornography. *The Journal of Sex Research*, 55(3), 348–356. <https://doi.org/10.1080/00224499.2017.1332152>

Seida, K., & Shor, E. (2021). Aggression and pleasure in opposite-sex and same-sex mainstream online pornography: A comparative content analysis of dyadic scenes. *The Journal of Sex Research*, 58(3), 292–304. <https://doi.org/10.1080/00224499.2019.1696275>

Simon, W., & Gagnon, J. H. (1986). Sexual scripts: Permanence and change. *Archives of Sexual Behavior*, 15(2), 97–120. <https://doi.org/10.1007/BF01542219>

Sullivan, B. (2020). Rethinking prostitution. In R. Pringle (Ed.), *Transitions: New Australian feminisms* (pp. 184–197). Routledge.

Sun, C., Bridges, A., Johnson, J. A., & Ezzell, M. B. (2016). Pornography and the male sexual script: An analysis of consumption and sexual relations. *Archives of Sexual Behavior*, 45(4), 983–994. <https://doi.org/10.1007/s10508-014-0391-2>

Tarrant S. (2016). *The pornography industry: What everyone needs to know*. Oxford University Press.

Terán, L., & Dajches, L. (2020). The pornography “how-to” script: The moderating role of consent attitudes on pornography consumption and sexual refusal assertiveness. *Sexuality & Culture*, 24(6), 2098–2112. <https://doi.org/10.1007/s12119-020-09739-z>

Valkenburg, P. M., & Piotrowski, T. J. (2017). *Plugged in: How media attract and affect youth*. Yale University Press.

Whisnant, R. (2016). "But what about feminist porn?" Examining the work of Tristan Taormino. *Sexualization, Media, & Society*, 2(2). <https://doi.org/10.1177/2374623816631727>

Wiederman, M. W. (2015). Sexual script theory: Past, present, and future. In J. DeLamater & R. F. Plante (Eds.), *Handbook of the sociology of sexualities* (pp. 7–22). Springer.

Willis, M., Canan, S. N., Jozkowski, K. N., & Bridges, A. J. (2020). Sexual consent communication in best-selling pornography films: A content analysis. *The Journal of Sex Research*, 57(1), 52–63. <https://doi.org/10.1080/00224499.2019.1655522>

Wolf, N. (2002). *The beauty myth: How images of female beauty are used against women*. W. Morrow.

Zaikman, Y., & Marks, M. J. (2017). Promoting theory-based perspectives in sexual double standard research. *Sex Roles*, 76, 407–420. <https://doi.org/10.1007/s11199-016-0677-z>

Ziv, A. (2015). *Explicit utopias: Rewriting the sexual in women's pornography*. State University of New York Press. Kindle Edition.